A°. 1826. N°. 136.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 16 November.

FRANKFORT, den 12. November.

De Smirnasche *Spectateur Oriental* geeft de volgende berigten: *Naxos, 31 Augustus.* De inwoners van Naxos hebben eenen Oostenrijkschen Vice-Consul, die aldaar aangesteld was, niet willen toelaten en de Oostenrijksche vlag veracht. Terwijl zij hunne strafwaardigheid deswege gevoelden, zagen zij, in den morgen van den 22., den Oostenrijkschen admiraal markies *Paulucci* met acht schepen verschijnen. Daar de groote schepen, uit hoofde van den hevigen noorde wind, [illegible] niet konden binnenloopen, begaf zich de admiraal aan boord eener [illegible] met zijne kleine schepen, onder de stad voor anker liggen. Hij ontbood de Grieksche primaten aan boord, hield hen als verdacht in hechtenis, en dreigde de stad te zullen verwoesten, wanneer zij niet plegtig om vergiffenis bad, wegens den hoon, welke de Keizerlijke vlag in April ll. was aangedaan. Denzelfden avond begaf hij zich naar S. Procopio, waar de fregatten en korvetten lagen; de overvaart was, wegens de holle zee, bijzonder voor zoo kleine schepen, niet zonder gevaar. De Naxioten zoo wel als de op ons eiland gevlugte Kandioten verlieten, des nachts de stad, uit vrees voor den ondernemenden aard en de krijgshaftigheid van den admiraal *Paulucci*. 's Anderen daags zag men, bij het aanbreken van den dag, tot algemeene verbazing, alle hoogten, die de stad beheerschen, met Keizerlijke troepen bezet. Tevens bespeurden de inwoners een voor hen geheel nieuw schouwspel; men zag namelijk op eene der hoogten eene telegraaf opgerigt, door middel van welke de admiraal bevelen uitdeelde en berigten ontving. In den morgen van den 24. kwam een officier met een peloton in de stad. Hij verwittigde de primaten en inwoners van de bevelen des admiraals, daartoe strekkende, dat zij plegtig de Oostenrijksche vlag ophijschen, den consul *Chirardi* weder in functie stellen, en de schade, aan een Oostenrijkschen onderdaan en een Russischen kapitein toegebragt, vergoeden zouden. Verscheiden inwoners verzetteden zich tegen deze billijke eischen van den admiraal; de gelande troepen en de schepen vuurden daarop meermalen de kanonnen af, verspreidden schrik, en het vuur werd slechts op het smeeken van den aartsbisschop *Vigetti* en van den Franschen consul gestaakt. De landingstroepen namen van de stad bezit en de inwoners leiden de wapens neder. Niemand werd overlast aangedaan, het eigendom geëerbiedigd. Voor elk huis van schuldigen werden twee schildwachten gesteld. De op het veld verstrooide Kandioten maakten vertooning tot eenen aanval op de voorposten; zij werden teruggedreven; in de duisternis van den nacht beproefden zij eenen tweeden aanval, doch werden met verlies van eenige manschap tot den terugtogt genoodzaakt. In den morgen van den 28. werd, nadat in tegenwoordigheid van de consuls, verscheidene officieren en beambten door de primaten den eed op het Evangelie was afgelegd, de Oostenrijksche vlag onder het gejuich des volks opgeheschen, de Oostenrijksche consul in zijn huis teruggebragt, en aldaar in zijn ambt hersteld. Hierop hield de metropolitaan-aartsbisschop eene mis en een *Te Deum*. Op voorspraak van dezen geestelijke behaagde het den admiraal den bewoners des eilands eene amnestie te verleenen. De drie huizen van *Demetrio Laskari*, den bewerker der buitensporigheden in April ll., werden gesloopt, en hij zelf, diep gevoelende, hoe zeer hij deze straf verdiend had, begaf zich met zijne geheele familie aan boord van het admiraalschip en smeekte den vlootvoogd om genade, die de straf hierbij geliefde te laten berusten. — De orde keerde weder in de stad. De gevraagde sommen voor de door zeeroovers opgekochte goederen werden betaald. Den 30. scheepten de troepen zich weder in."

— Z. M. de Koning van Napels heeft den 18. September 1826 een besluit genomen, waarbij te kennen gegeven wordt, dat alle genade, welke hij aan staatsmisdadigers bewezen heeft, niets heeft gebaat; dat er altijd nog woelzieke lieden overblijven, die tegen den troon zamenspannen. Tegen dezulken moeten de overheden nu waken en hen van de goede ingezetenen afscheiden. De laatsten moeten met weldaden overladen, aan hen alleen ambten gegeven worden. Lieden van verdachte gevoelens moeten dadelijk uit hunne posten ontzet worden.

— Sedert het begin dezer maand, heerscht er in het koningrijk der Beide-Siciliën eene gisting die de geheele waakzaamheid der gewestelijke autoriteiten opwekt. Een vrij groot aantal individu's, onder welke zich verscheidene geëmploijeerden der publieke administratien bevinden, zijn zoo te Napels als te Palermo, gearresteerd, als beschuldigd van leden te zijn van geheime genootschappen.

LISSABON, den 31. October.

De eerste vergadering der cortes van Portugal is heden, ingevolge de nieuwe constitutie, geopend geworden. Hare Koninklijke Hoogheid de Regentes op eenen armstoel voor den troon plaats genomen hebbende, deed eene aanspraak, waarvan wij het volgende mededeelen:

Waardige pairs en heeren afgevaardigden van de Portugeesche natie!

» Terwijl ik ulieden op dezen gedenkwaardigen dag rondom den troon [illegible] mijnen doorluchtigen broeder en Koning, don *Pedro IV.*, verzamel [illegible], verblijde ik mij met u en de geheele natie, dat het der Goddelijke Voorzienigheid behaagd heeft, op eene zoo stellige en plegtige wijze [illegible] goede instellingen te bevestigen, die in onderscheidene tijden het geluk van een groot aantal volken hebben uitgemaakt, en weldra die van [illegible] dierbaar vaderland zullen uitmaken.

» [illegible] weet, dat het land, dat thans Portugal genaamd is, in de vorst [illegible] vierde eeuwen geen ander gouvernement, dan de vertegenwoordigende monarchie kende. Het volk had daarin geene stem en nam geen deel aan dit schier leenroerige bestuur. De koningen van Portugal stonden weinig tijds na den oorsprong der monarchie aan den derden stand de regten en de waardigheid toe, welke dezelve in barbaarsche eeuwen niet mogt genieten.

» Toen bloeide Portugal onder de bescherming van eene volkomen vertegenwoordigende regering. Dan, vermits er geene wetten bestonden, welke de door het gebruik gevestigde en van het voorgeslacht geërfde instellingen op eene onveranderlijke wijze bepaalden, vervielen dezelve langzamerhand en de cortes werden door de natie vergeten.

» Het was voor onze dagen bewaard, dezelve door middel van wijze en krachtvolle inrigtingen te vernieuwen. Dit was het ontwerp, dat mijn doorluchtige vader gevormd had, wiens aandenken den Portugezen steeds dierbaar zal zijn, en dit is hetgene mijn doorluchtige broeder met onsterfelijken roem uitvoert, door de natie met een constitutionneel charter te begunstigen.

» Er hebben zich onder ons slechte en verraderlijke menschen getoond; maar naauwelijks is het hun gelukt, eenige zwakke en kortzigtige lieden van het pad der eer en der pligten te doen afdwalen, door grove onwaarheid en strafwaardige bedriegerij aan te wenden. Gelukkiglijk is beider getal niet toegenomen en de groote meerderheid der Portugezen blijft standvastig in de verschuldigde gehoorzaamheid aan den wettigen monarch.

» Niet dan de gelukkigste gevolgen van de gezindheid der vreemde natien ten onzen opzigte kan ik voorspellen; en de tijd zal die gunstige uitzigten niet logenstraffen. Door de trouw der traktaten en door de volmaakte bewijzen van vriendschap aan eene der groote Europische mogendheden (Engeland) verbonden; met alle in vrede, reken ik op de beslissende ondersteuning van de eene, gelijk op de welwillendheid en wederkeerige vriendschap der andere. Alle zullen bij ondervinding zien, dat de tegenwoordige regering van Portugal waarlijk regtvaardig en gematigd is.

» Reeds hebben daadzaken meer dan woorden de voorzigtigheid en goede trouw des gouvernements getoond. Daardoor zijn grootendeels de bekommernissen van eene naburige natie (Spanje) verminderd. Derzelver gouvernement heeft zich reeds overtuigd, dat het verschil van staatsinrigtingen de vriendschap en het wederkeerig vertrouwen niet moet storen, welke de plegtigste traktaten en de banden des bloeds, zoo wel als de nabuurschap sinds zoo lang gevestigd hebben.

» Wat zou ons te wenschen overblijven om de hoop van ons toekomstig geluk vast te maken? Slechts weinige uren geleden heb ik uit Weenen de tijding ontvangen, dat mijn beminde en zeer geachte broeder, de doorluchtige heer infant don *Miguel*, den eed op het constitutionele charter heeft afgelegd, hij heeft zich tot Zijne Heiligheid gewend om de noodige dispensatie te verkrijgen, tot het voltrekken van zijn huwelijk met mijne doorluchtige nicht en Koningin dona *Maria II.*

Ten slotte zeide de Regentes tot de cortes: gij zult den hechtsten steun van den troon wezen, en als de grootste belooning van de gewigtige bezigheden, welke gij staat aan te vangen, beschouwen de aangename zelfvoldoening van eens tot uwe landgenooten te kunnen zeggen: » *Wij hebben Portugal zwak en kwijnend aangetroffen, en hebben het u krachtvol en bloeijend nagelaten.*

LONDEN, den 10. November.

Een brief uit Bogota, van den 9. Augustus, behelst eenige bijzonderheden aangaande de werkzaamheden van het congres van Panama. Daarin wordt gemeld dat de gevolmagtigden op het congres den 15. Julij jl. hebben geteekend:

1°. Een verdrag van eeuwigdurende vereeniging en bondgenootschap tusschen de vier vertegenwoordigde staten, waarbij alle andere Amerikaansche staten, binnen den loop van één jaar, zich zullen mogen voegen.

2°. Eene afzonderlijke overeenkomst, om het congres, in tijd van oorlog, jaarlijks, en, in tijd van vrede, om de twee jaren te vernieuwen.

3°. Eene overeenkomst, bepalende het getal manschappen, hetwelk elke staat voor de gemeenschappelijke verdediging moet leveren.

4°. Een accoord nopens het gebruik en de rigting dezer contingenten.

5°. Verschillende verklaringen, volgens welke, behoudens eenige uitzonderingen, algemeen zijn aangenomen de traktaten, welke Columbia reeds met de vereenigde Mexikaansche staten, met Middel-Amerika en Peru heeft gesloten.

— De groote kwestie der wet op den invoer van Granen in Engeland, houdt sedert eenigen tijd en bijna uitsluitend de aandacht bezig. Onder

de nasporingen, waartoe dezelve aanleiding heeft gegeven, behoort eene juiste opgave nopens het verbruik van rogge en andere granen in Engeland, Schotland en Ierland, gedurende den loop van een jaar, van zes maanden, drie maanden, zes weken enz. Zie hier de opgave, zoo als dezelve door den *Morning-Herald* wordt medegedeeld:

	Rogge.		Andere granen.		Totaal.	
In het jaar	12,000,000	quarters,	36,000,000	dito,	48,000,000	dito.
In zes maanden	6,000,000	"	18,000,000	"	24,000,000	"
In drie maanden	3,000,000	"	9,000,000	"	12,000,000	"
In zes weken	1,500,000	"	4,500,000	"	6,000,000	"
In de maand	1,000,000	"	3,000,000	"	4,000,000	"
In veertien dagen	500,000	"	1,500,000	"	2,000,000	"
In de week	250,000	"	750,000	"	1,000,000	"
Daags	35,714	"	107,143	"	142,857	"

— De markies *van Abrantes*, die bij de laatste gebeurtenissen in Portugal eene groote rol heeft gespeeld, is van Lissabon alhier aangekomen.

PARYS, den 11. November.

De heer *Laurentie*, inspecteur generaal van het onderwijs, heeft onlangs een hevig geschrift tegen de constitutie van Portugal uitgegeven, welke, volgens hem, met kracht van wapenen moest worden omver geworpen. Deze week is hij onverwachts afgezet geworden. Naar men hoort, is zulks het gevolg eener klagte van een vreemd kabinet, wegens die aanranding van de Portugeesche constitutie, welke men van een hoofdambtenaar van het Fransche gouvernement niet mogt gedogen.

De heer *Laurentie* zelve geeft in de *Quotidienne* eene andere reden van zijn ontslag op. De bisschop van Hermopolis, minister van eeredienst, heeft dit, volgens hem, bewerkt, uit hoofde de *Memorial Catholique* (een tijdschrift der Jezuiten), waarvan hij medewerker is, zich meermalen vrij scherp tegen dien bisschop heeft uitgelaten.

— Een der dagbladen zegt, dat het hoofdbestuur der jezuiten werkzaam is geweest, om de schikkingen te verijdelen, welke tusschen den Engelschen minister *Canning* en ons ministerie beraamd waren, ten einde Spanje te nopen tot de erkenning van de nieuwe Zuid-Amerikaansche Staten.

— Als een der merkwaardige verschijnselen van den tegenwoordigen tijd geeft men op, dat onlangs een prefect in een gesticht ter verzorging van behoeftige zieken navrage heeft gedaan omtrent de staatkundige gevoelens van die zieken.

— Te Lijon zijn den 7. dezer de groote kazernen en een aantal andere gebouwen door een fellen brand in de asch gelegd.

— In een der dagbladen leest men: een onnozele Parijzenaar, wien eenige dieven zijne pruik, horologie, rok, flanellen hembd en zelfs zijne broek hadden ontnomen, zeide tot degenen, die hem over zijn ongeluk beklaagden, bij wijze van weltevredenheid: „overigens is het onmogelijk om meer bewijzen van beleefdheid en goedheid aan den dag te leggen, dan deze menschen deden. Een hunner zelfs, heeft wel de goedheid willen hebben, om mij een goed eind wegs te geleiden met mijne eigene parapluie, welke hij mij even te voren ontnomen."

BRUSSEL, den 13. November.

In de dagbladen dezer stad vindt men een berigt van eene gelukkig uitgevallene kunstbewerking van de geneesheeren *Andreé* en *Denenbourg* op een doof-stom geborene, bij Brussel. Die jongeling hoort thans geluiden, waarvan hij geen denkbeeld had, en het is waarschijnlijk, dat zijn gehoor met den dag zal verbeteren. Door deze eerste proef aangemoedigd, heeft de heer *Deneubourg*, vóór veertien dagen, mede een doof-stom geboren kind van 12 jaren onder handen genomen. Hetzelve schijnt terstond na de doorboring van het trommelvlies de dienst van het gehoor verkregen te hebben, schoon hetzelve op den dag der bewerking stom en onbeweegelijk gebleven is en als door een nieuw gevoel overstelpt; maar 's anderen daags heeft het te verstaan gegeven, dat het de klanken van eene speeldoos en de woorden, welke men tot hetzelve sprak, zeer wel hoorde; zulks heeft het eenige zinsneden uitgesproken en zelfs opgeschreven, en men hoopt dat eerlang geen spoor der doofheid meer zal overblijven.

— Door het graven van het kanaal van Antoing is men in Nederland bevrijd geworden van de belasting, welke aan Frankrijk moest betaald worden voor de kolen van Bergen, die op de Schelde naar West-Vlaanderen vervoerd worden, en alsdan eene kleine strook Fransch grondgebied moesten passeren. Het Fransche gouvernement had die belasting zeer hoog gesteld, meenende, dat er geen andere weg van vervoer was uit te denken, en men zich dus wel, tegen wil en dank, aan die belasting zou moeten blijven onderwerpen. Sedert zes maanden is nu reeds het kanaal open, waardoor men het Fransche grondgebied op de Schelde in de Nederlanden geheel afsnijdt. De grondslag van het terrein hooger zijnde dan de Schelde, wordt het noodige water door stoomwerktuigen in het nieuwe kanaal gestort, dat nu aanhoudend met eene menigte vaartuigen bedekt is, die aan Frankrijk geenerlei schatting meer betalen. Had men in Frankrijk eene matige belasting geheven, men zou welligt nimmer aan dit kanaal gedacht hebben. Men kan dus zeggen, dat de gierigheid hier de wijsheid van het Fransche ministerie bedrogen heeft.

— Men verneemt uit Rome, dat de Villa-Miollis wordt in orde gebragt om den ambassadeur van den Koning der Nederlanden te ontvangen.

Van den 14. November.

Volgens een berigt in den *Constitutionnel der Nederlanden*, zijn er brieven uit Batavia, van den 31. Julij, welke melden, dat er een zeer ernstige opstand op de Molukken is uitgebroken, en alle Nederlandsche overlieden die eilanden verlaten. Het dagblad voegt er bij, vernomen te hebben, dat het gouvernement ijlings linieschepen laat uitrusten, om 4000 man naar Batavia over te brengen.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Maandag den 13. November.

Opening ten half twee ure. Daar zijn 56 leden in de zaal. De notulen der laatste zitting worden gelezen en goedgekeurd.

De voorzitter, een besluit van Z. M. ontvangen hebbende, waarbij hij wordt gemagtigd om den heer *van Heemstra*, op nieuw gekozen lid der kamer voor de provincie Vriesland, den gewonen eed te doen afleggen, benoemt eene commissie om de door dat nieuwe lid overgelegde geloofsbrieven te doen onderzoeken. De commissie verlaat de zaal om zich daarmede bezig te houden. In dezelve teruggekeerd zijnde, doet de heer *Geelhand* deswege verslag. De geloofsbrieven zijn in orde bevonden. De heer *van Heemstra* wordt door den heer griffier binnen geleid, legt den eed in handen van den voorzitter af en neemt zitting.

De voorzitter trekt voor het nieuwe lid het nommer van de afdeeling, waartoe hij zal behooren.

Zijn ontvangen en ter tafel gebragt vier petitien: 1°. van zekere weduwe *Moré*, van Gent, welke, verlangende met den broeder van haren overleden man te trouwen, dispensatie vraagt van de wet, die dergelijke huwelijken verbiedt; zij geeft nog haren wensch te kennen, dat de kamer haar [illegible] *van Rougrave*, van Luik, die zich beklaagt over onregt, en zijn request eindigt met te zeggen dat hij *bestolen, vergeven, moorddadig aangevallen en geruïneerd is*; — 3°. van *J. G.* . . . . verzoekende dat aan den Koning een voorstel gedaan worde, strekkende om de verjaring af te schaffen in zake van liquidatie, aangezien men niet altijd in de gelegenheid is om de noodige stukken te bekomen; — 4°. Van den heer *Akkerman*, van het arrondissement Vilvoorde, verzoekende betaling van eene som van *f* 741-35, voor gedane leveranties in 1794.

De voorzitter verzoekt de commissie tot de petitien rapport te willen uitbrengen op de in hare handen gestelde verzoekschriften.

De heer *de Secus*, voorzitter dezer commissie, zegt dat dezelve zich daartoe niet in staat bevindt, uit hoofde van de afwezigheid van eenige harer leden.

Aan de kamer wordt hulde gedaan van een Hollandsch boek over den laatsten watervloed in Noord-Holland.

De heer *Fontein-Verschuir* geeft in eenen brief aan den voorzitter de reden op, welke hem belet voor als nog de vergadering bij te wonen. Aangenomen voor notificatie.

De zitting wordt ten twee ure opgeheven tot nadere bijeenroeping.

ZWOLLE, den 13. November.

Volgens officiële berigten, blijft de staat der heerschende ziekte in het kwartier Vollenhove en verdere streken dezer provincie over het algemeen dezelfde.

Te Blokzijl zijn in de afgeloopen week weder vijf personen overleden, er bevinden zich aldaar thans meer gevaarlijke zieken, dan in de vorige week.

De provinciale hoofdcommissie tot onderstand der noodlijdenden door de heerschende ziekte in Overijssel, heeft, op voorstel van den te Blokzijl practizerenden Med. Dr. de heer *Dueckell*, en van de commissie aldaar, de oprigting van een ziekenhuis te Blokzijl bevolen, en daartoe reeds de noodige kribben, matrassen, peulawen, dekens, lakens en hemden derwaarts gezonden. In dit ziekenhuis zullen zoodanige zieke huisgezinnen opgenomen worden, welker armoedige woningen niet behoorlijk kunnen gezuiverd en gelucht worden, en die dus aanleiding tot eene gevaarlijke besmetting zouden kunnen geven. Deze maatregel, met die van het doen koken en uitdeelen van soep en bouillon onder de minvermogenden en noodlijdenden, doet zeer veel goeds beloven.

De geneeskundige dienst te Blokzijl wordt thans alleen door den heer *Dueckell* verrigt, daar de heer kandidaat *van Riemsdijk* reeds vóór eenige dagen ongesteld en naar zijn ouderlijk huis vervoerd is geworden, zoo dat het wenschelijk ware, dat zich ten minste nog een geneeskundige mogt opdoen, om derwaarts te vertrekken.

In het ambt Vollenhove zijn gedurende de afgeloopen week twee personen overleden, te Oldemarkt vier, in de gemeente Steenwijkerwold drie, te Kamperveen twee, te Kuinre en Blankenham geene.

De heer kandidaat *Buchner*, welke op de beide laatstgenoemde plaatsen zijne dienst aanwendt, is mede onpasselijk geworden, en alzoo verhinderd om zijne edelmoedige verrigtingen voort te zetten.

ARNHEM, den 15. November.

De collecte voor Groningen, [illegible] te Groenlo de som van *f* 118,70, te Balgoy *f* [illegible], te Doorn *f* 159,62½, te Dodewaard *f* 70, te Est *f* 200, behalve de gelden, die reeds vroeger zijn verzonden, te Herwijnen *f* 42, te Lichtenvoorde *f* 64,85, te Loenen *f* 5, te Westervoort *f* 15,65, te Veendoorn *f* 43,37½.

Onder de collecte van de gemeente Voorst (*f* 937,54) behooren twee coupons werkelijke schuld ad *f* 25, en 2 dito van Rusland, ad *f* 100, welke door den milden gever zijn bestemd voor de noodlijdenden in *Groningen*, en 6 coupons werkelijke schuld ad *f* 75, welke door denzelven voor *Friesland* en *Overijssel* zijn gegeven, volgens de briefjes, waarin die coupons zich bevonden.

— De mazel-ziekte heerscht mede zeer sterk te Utrecht.

— Bij gelegenheid van het eervol ontslag van den heer *van Humalda* als gouverneur der provincie Vriesland, is er gesproken van ongenoegzame vigilantie in de tegenwoordige omstandigheden van die provincie. Zulks schijnt het *Nieuws- en Advertentie blad* aanleiding te hebben gegeven tot de aankondiging, „dat hetzelve nog een woordje met den heer *Humalda* over deszelfs laatst gehouden gedrag in Vriesland zou wisselen." Hierover hebben wij eenen brief uit Leeuwarden ontvangen, met verzoek dien openbaar te maken. Hetgeen volgt is daaruit overge-

nomen: — »Wij raden dezen dagbladschrijver, om dit zijn voornemen maar niet ten uitvoer te brengen, uit hoofde zijn Ed. voorzeker niet naauwkeurig genoeg met de zaak bekend is, om ten dezen maar zoo glad weg vonnis te vellen. Als zeker durven wij ten minste aannemen, dat zijn Ed. geheel onbekend is met het leven, de daden en bedrijven van den hoog wel geboren heer *Æbinga van Humalda*; want ware hij zulks, zoo zoude hij in allen gevalle, meer eerbied betoonen, ja wij durven vertrouwen, dat zijn Ed. alsdan dit geheele stukje niet zou hebben geplaatst. Zijn Ed. zal toch geen man willen hoonen, die zijn leven heeft afgesloofd, ja hetzelve steeds veil heeft gehad voor zijn Vorst en Vaderland; die in zijne jeugd bekend stond als een braaf, deugdzaam en kundig jongeling; die, na zijne akademische loopbaan met roem te hebben voleind, als grietman, door zijne kunde en hulpbetooning, zich de achting van alle weldenkenden verwierf; die eenmaal, als lid van het wijd en zijd zoo vermaarde hof van Vriesland, zich alleszins dien hoogstbelangrijken post heeft waardig betoond; die, om niet van meerdere hoogstbelangrijke diensten te spreken, welke zijn hoog wel geborene zijnen Vorst en Vaderland heeft bewezen, toen de Franschen, onder de schoonklinkende spreuk van: »Vrijheid enz." deze landen ten onder bragten, en hij een van de twee was, welke moeds en krachts genoeg bezat, om in de staten van Vriesland zijne stem uit te brengen, om deze provincie tegen hunne invallen te verdedigen; die zich nimmer onder het Fransche juk heeft willen krommen, maar [illegible] aldaar, gedurende vele jaren, verwijderd van zijn dierbaar vaderland, heeft rondgedwaald; die naderhand, als gouverneur van Vriesland, die provincie wederom vele diensten heeft bewezen; die het wetenschappelijke aldaar zoo zeer heeft bevorderd; ja die zelfs, op eigen kosten, nog jongelingen laat studeren, zoo wel aan de akademie te Utrecht als te Leijden, onder welke wij kunnen noemen, den reeds met roem in de astronomie bekenden *Beijma*, aan de Leijdsche akademie. — Dan, wij zouden te breedvoerig worden, zoo wij alle bewezene diensten wilden opsommen; wij geven hier slechts eene zeer korte schets van dezen zoo eerbiedwaardigen en meer dan zeventigjarigen grijsaard, de laatste telg van het vermaarde en oude Vriessche geslacht der *Humalda's*, wien het niet ten kwade is te duiden, niet meer die vlugheid en kracht te bezitten, die zijn hoog wel geb. in zijne krachtvolle mannelijke jaren zoo zeer kenmerkten, en van welke Vorst en Vaderland zoo vele diensten hebben genoten."

Mengelwerk.

EEN WOORD AAN OUDERS, MET BETREKKING TOT HET SCHOOLONDERWIJS.

Het is eene algemeene erkende waarheid, dat de meeste kinderen sedert eenige jaren de lagere scholen veel te spoedig voor goed verlaten, zoo dat zulks, wanneer het onderwijs goed gegeven wordt, en de vorderingen daaraan evenredig zijn, niet zelden reeds op een tien-, elf- of twaalfjarigen leeftijd plaats vindt. De reden hiervan moet men, zoo niet geheel, dan toch hoofdzakelijk zoeken in de steeds algemeen heerschende meening der ouders, dat het geheele lager onderwijs hoofdzakelijk bestaat in het leeren lezen, schrijven en rekenen. Wanneer nu de kinderen daarin redelijk wel ervaren zijn, schijnt men het er voor te houden, dat zij aan het doel van dat onderwijs beantwoord hebben, en alzoo geschikt zijn, de scholen voor altijd vaarwel te zeggen. Sedert de manier van onderwijs eene geheele andere strekking heeft verkregen, en meer overeenkomstig den aanleg en den aard der kinderlijke zielsvermogens is ingerigt, worden de genoemde gronden van alle wetenschap in veel korter tijd, dan in vroegere jaren, aangeleerd. Men ziet alzoo vrij algemeen, dat, zoo er niets meer en niets anders gevorderd wierd, de kinderen de helft van den leeftijd slechts zouden behoeven, welke voorheen daartoe noodig was, toen het onderwijs door stok en plak werd ingedreven, en de schooltiran zich op eenen troon zeer ver verwijderd van zijne leerlingen plaatste, zonder zich moeite of zorg te geven, van de nog slapende vermogens door menschkundig beleid, trapswijze en met geduld te doen ontwaken en ontwikkelen.

Doch wat wordt nu het gevolg van dit vroegtijdig verlaten der scholen? Vooreerst zijn de kinderen op den gestelden leeftijd, hoezeer het aan de verblinde ouders soms anders toeschijnt, nog veel te weinig ervaren, om op de gelegde gronden als het ware voort te bouwen, terwijl zij er bovendien niet of niet doelmatig toe aangespoord worden, of wel geene geschikte gelegenheid er voor vinden. Ten anderen kunnen zij hunne tegenwoordige kennis onmogelijk verbinden aan eenen volgenden, rijperen leeftijd, waarvan zij nog op eenen grooten afstand verwijderd zijn, en tot welken zij niet geraken, dan langs den weg van vele verstrooijingen, na het aanleeren van soms werktuigelijke kunsten en handwerken, waarbij de geest minder werkzaam is, en de omstandigheden dus niet geschikt zijn, het onderwijs, op de scholen aangevangen, te onderhouden, veel min voort te zetten. Het is intusschen *in dien rijperen leeftijd*, dat het geleerde hoofdzakelijk van nut moet zijn; dat de man in onderscheidene betrekkingen, hetzij in zijn beroep, hetzij als huisvader of in zoo menig ander opzigt, daarvan gebruik moet maken. Is het dus geene onverschoonlijke onbedachtzaamheid, geen onverstand, de kinderen in hunne jeugd kennis te doen opzamelen, wanneer zij die, wat het dadelijke nut betreft, alsdan nog aan de hand hunner ouders wandelende, het meest zouden kunnen ontberen, — en geheel zorgeloos te zijn, of zij die al dan niet zullen bewaren en overbrengen in een lateren leeftijd, — *om wiens wille* toch alle onderwijs eigenlijk gegeven wordt. Zoo gebeurt het niet zelden, dat de leerling, die *als kind* lof en goedkeuring verdiende, die hoop deed voeden de verkregene kennis te zullen uitbreiden en ten nutte van zijn beroep te zullen aanwenden, een minder dan middelmatig *mensch wordt*, en schier geene voordeelen van zijne eerste levensjaren overhoudt. Het is den kinderlijken geest van denken eigen, om aan het verlaten der scholen een gevoel van meerderheid en ten gevolge daarvan de meening te hechten, dat zij nu een geheel anderen, veel meer gevorderden en minder moeijelijken leeftijd intreden, in welken zij zich van vrijwillige of gedwongene inspanning mogen ontslagen achten, en zich van lieverlede aan den leefregel en de gewoonten der meer bejaarden mogen overgeven en gewennen. Zullen zij dus niet te vroeg menschen willen schijnen, en juist door het vooruitloopen van hunnen leeftijd, niet in gevaar worden gebragt, om eigenlijk nimmer goede bruikbare menschen te worden, dan is het raadzaam, dat de ouders niet alleen letten op hetgeen hunne kinderen geleerd hebben, maar ook tevens op hunnen ouderdom, wanneer zij hen de scholen willen doen verlaten, opdat zij niet te vroeg de wereld intreden en daarmede ontwijfelbaar de meeste vruchten van het onderwijs verliezen. Dit langer verblijf op de scholen zal dan gelijktijdig dienen, om het wezenlijke doel van het tegenwoordig onderwijs te bereiken, bij hetwelk wij nog een oogenblik willen stil staan, om er den aard en het nut van te overwegen.

Onze tegenwoordige goed ingerigte scholen, bestuurd door wel gevormde onderwijzers, hebben geen minder doel, dan om de verstandelijke en zedelijke vermogens der kinderen trapswijze te ontwikkelen, en de noodige wetenschappelijke kennis, naar de behoeften der verschillende standen, daarmede gepaard te doen gaan. — Deze tweeledige bedoeling, om het verstand en het zedelijk gevoel eene goede leiding en vorming te geven, heeft vooral noodzakelijk gemaakt, zoodanig eene manier van onderwijs te volgen, dat *vooreerst*, met opzigt tot de verstandelijke ontwikkeling, de opmerkzaamheid der kinderen, als eerste grond van alle onderwijs, bepaald wordt, door hoofdzakelijk het zintuig des gezigts en des gevoels daartoe op ligchamelijke voorwerpen te vestigen, welke het meest de aandacht boeijen, en dus gelegenheid geven, om, door middel van aanschouwing, juiste indrukken en begrippen te doen ontstaan, — *welke zich ook het meest aan de reeds bekende zaken in de kinderwereld vastknoopen*, en dus, langs den weg van het bekende tot het onbekende leidende, den grond leggen voor een geregeld verband van denkbeelden. Dat voorts het oordeel en de scherpzinnigheid worden opgewekt, door de kinderen hetgeen men hun leeren wil, zoo veel mogelijk *zelve te laten zoeken en uitvinden*. Dat het eigenlijk wetenschappelijke onderwijs altijd die strekking erlange, dat de onderscheidene vermogens der ziel daardoor opgewekt en ontwikkeld worden, terwijl eindelijk het geheugen wordt in staat gesteld de slotsom der verkregen kennis te bewaren. Wat het tweede doel betreft, de vorming der zedelijke vermogens, tot bereiking van hetzelve streekt dezelfde manier van onderwijs even eens, om bij geschikte gelegenheden, hetzij bij voorvallen, of bij de ondervraging over den inhoud van eenige les, of wel bij de opzettelijke behandeling der Bijbelsche of andere geschiedenissen, der kinderen hart voor deugd en al wat goed en edel is te ontvlammen, hun de bronnen en beginselen, waaruit zoo veel goede als slechte daden voortvloeijen, *zelve te doen opsporen en uitvinden*; — hunne opmerkzaamheid op de almagt, de alwetenheid, de regtvaardigheid, heiligheid en liefde van God te vestigen en de gevolgen of den invloed, die ieder van deze eigenschappen op ons hebben moeten, zoo te beschrijven, dat zij ook wederom die eigenlijk *zelve* vinden, enz.

Tot deze tweederlei bedoelingen (dus veel verder strekkende dan het lezen, schrijven en rekenen) moet al hetgeen er op de scholen geleerd wordt worden aangewend; en het wel slagen derzelve hangt derhalve niet enkel van de geschiktheid des onderwijzers af, om door middel eener oordeelkundige en zoo even aangestipte leerwijze, het wetenschappelijk onderwijs daaraan dienstbaar te maken, — maar ook niet minder van den *tijd*, gedurende welken de leerlingen op de scholen vertoeven. In de eerste schooljaren der kinderen worden toch slechts de aanvangspunten hunner verdere ontwikkeling gelegd. Het zijn dan nog maar voorbereidende oefeningen, die geene genoegzame stevigheid en vastheid in het gemoed en den geest derzelve verkregen hebben. Wanneer zij eerst den moeijelijken arbeid te boven zijn, die er in het aanleeren der kunst, om de opeenvolgende en zamenverbondene klanken vlug uit te spreken, of, in andere woorden, in het leeren lezen, gelegen is; wanneer zij beginnen hunne denkbeelden op schrift te leeren uitdrukken en eenige rekenkundige voorstellen weten op te lossen; — dan vangt het voor hen gelukkiger tijdstip aan, dat zij zich vrijer in den kring van het onderwijs bewegen, dat hun geest en hart eigenlijk meer onmiddelijk voedsel uit den inhoud der boeken trekken, en dat de vatbaarheid toeneemt, om des onderwijzers leiding zich ten nutte te maken, en zij zelven meer lust en gewilligheid ondervinden, om in kennis en wetenschap toe te nemen. Tot zoo ver gevorderd, heeft iedere volgende oefening en voortzetting van het onderwijs dit voordeel boven al in zich, dat het geleerde ook voor de toekomst meer het onvervreemdbaar eigendom der leerlingen wordt, wijl het met volkomenen begrip wordt opgenomen, en de aanleiding veelal in zich sluit, om het, na het verlaten der school, op menigerlei wijze te onderhouden of in eenige betrekking toe te passen, en gevolgelijk om het werkelijke leven aan het onderwijs, op de scholen verkregen, te verbinden. Immers, wanneer de jeugd lang genoeg dezelve blijft bezoeken, dat zij in het maken van onderscheidene soort van schriftelijke opstellen over opgegevene onderwerpen zich eenige vaardigheid heeft eigen gemaakt; wanneer zij de geschiedenis beoefend, mitsgaders de vereischte aardrijkskundige kennis verkregen zal hebben: dan lijdt het geen twijfel, of die kundigheden zullen al dadelijk na het verlaten der scholen in onderscheidene betrekkingen van het gewone of maatschappelijke leven gebruikt kunnen worden, met dit gevolg, dat, uit hoofde van deze aanwending of toepassing derzelve, een goed deel daarvan in het geheugen zal bewaard blijven, en dat dezelve bij anderen nog zullen toenemen, bij welke de lust en de smaak voor kunst en wetenschap in eene voldoende mate is opgewekt.

En dat men niet vreeze, deze laatste te veel te zullen opwekken. Als men eens de onderscheidene leden der maatschappij voor het oog laat heenen gaan, bespeurt men zoo veel gebrek aan dien lust en goeden smaak, zoo vele traagheid, om de in vroegeren leeftijd verkregene kennis uit te breiden, dat men van de meesten kan zeggen, dat zij thans, hoewel meer in jaren gevorderd, zeer veel minder weten, dan toen zij de scholen of de gedwongene letteroefeningen verlieten. De stand of hoogte der algemeene beschaving zou vrij wat met de tegenwoordige verschillen, indien de menschen niet dachten genoeg te weten, of geleerd te hebben, wanneer zij den jongeren leeftijd zijn ontwassen, en door gebrek aan ijver niet ophielden naar eenige meerdere kennis te streven. Want, niet vooruitgaande, keert de mensch achterwaarts, zonder blij-

vende oefening van den geest, groeit de overmagtige kracht der zinnelijkheid en der driften aan, sluimeren deszelfs vermogens en verliezen deze, wat zij eens in vernuft, in oordeel, in geheugen en in kennis mogen bezeten hebben. Wie zich zou voorstellen te kunnen rusten op het onderwijs in de vroegere jaren verkregen, zou dus ongetwijfeld hetzelve zien vervloeijen en op zijn hoogst genomen een duister gevoel daarvan behouden. Het kan bij gevolg onzes inziens geen nadeeligen invloed hebben, dien lust naar meerdere kennis en den goeden smaak op te wekken, en, geëvenredigd naar de behoeften der onderscheidene standen, zoo veel mogelijk op de scholen daarvoor den grond te leggen. De voortgaande beschaving en het behoud van de eens verworvene kundigheden is ook verder een noodzakelijk vereischte voor ons eigen bijzonder en het algemeene geluk, en even zoo zeer voor den maatschappelijken welstand van ieder individu en van den ganschen staat. De toepassing en het gebruik eener verlichte kennis en beschaving op de onderscheidene beroepen en bedrijven des levens kan niet dan voordeelig voor de nijverheid, de vorderingen en volmaking der kunsten zijn. Deze zullen echter niet alleen volmaakter worden, maar ook de aanwending van tijd en arbeid zal met meer uitspanning en beleid geschieden. En naar mate men den gunstigen invloed van dat meerdere licht in dit opzigt zal gevoelen, zullen er waarschijnlijk, ook in ons vaderland, gelijk elders, scholen worden opgerigt, alwaar meer opzettelijk, tot veredeling der nationale nijverheid in de natuur-, schei-, meet- en werktuigkunde onderwijs wordt gegeven, — terwijl thans de lagere scholen slechts een zijdelingschen invloed daarop uitoefenen, [illegible] algemeene kundigheden en [illegible] der zielsvermogens [illegible] medewerken.

Bovendien moeten die beter gevormde smaak, de blijvende letteroefeningen en de beschaving des geestes buiten twijfel zachtere zeden te weeg brengen, en van die ongebondenheden, grove vermakelijkheden en van ruw zingenot afkeerig maken, die, bij gebrek aan vatbaarheid voor wezenlijke zielsgenoegens en zachtere aandoeningen, nog zoo algemeen heerschende worden bevonden.

En zullen tot deze en andere einden de geschiedenis en de aardrijkskunde ook van geenen heilzamen invloed zijn? Wij hebben hier geenszins eene geleerde behandeling dezer wetenschappen op het oog, als welke tegen de bestemming en het doel der lagere scholen zoude inloopen. Maar zoo veel en op die wijze behoort hiervan bijgebragt te worden, dat de voornaamste gebeurtenissen en de belangrijkste zaken in dit onderwijs worden opgenomen, en dat zoo veel mogelijk op de goede zeden en de verlichting daardoor gewerkt worde. Zoo de onderwijzer zich daartoe in staat bevindt, dan bepale hij zich, om de geschiedenis, bijzonder die des vaderlands in betrekking tot andere volken, en de gewigtige in eene mondeling verhaal voor te dragen, en daarvan door zijne leerlingen schriftelijke opstellen te doen maken. Zoodanig verhaal valt in hunnen smaak, wekt aandacht en belangstelling, geeft aanleiding om weinig afdoende omstandigheden en gebeurtenissen voorbij te gaan, gewigtige nevenzaken en verklaringen in de voordragt op te nemen, en zet het geheel leven en geest bij, hetwelk anders in de gewone dorre opsomming van namen, geslachten, tijd, orde en hoofd-gebeurtenissen ontbreekt; en nogtans een hoofdvereischte uitmaakt, om de jeugd smaak en genoegen in de beoefening der geschiedenis te doen vinden.

De daarvan te vervaardigen opstellen geven, behalve dat zulke oefeningen op zich zelve hoogst nuttig zijn, gelegenheid, dat het onderwijs beklijft, en dat ook in vervolg van tijd de leerlingen een *eigen* werk hebben, waaruit zij het geheugen te hulp kunnen komen. Maar van hoe [illegible] op zich zelve! Het vaderland, hetwelk met zoo veel bloed is gekocht, dat ontwoekerd werd aan het geweld der zee, en door de nijvere hand onzer voorvaderen op eene stiefmoederlijke natuur even als veroverd is, — wordt ons aan de geleidende hand der geschiedenis, die ons deze heldendaden en wonderen stukswijze aantoont, steeds dierbaarder. Zij waarschuwt tegen de driften, hartstogten en overhaasting, waaraan door verkeerde leiding, verblinding en ontevredenheid geheele volken zich soms overgaven, en door toedoen van welke zij zich in eenen poel van jammer en ellende gestort hebben. Uitvindingen van kunsten en wetenschappen, derzelver invloed op den maatschappelijken voorspoed of op de vermeerdering der bronnen van bestaan worden door haar in het licht gesteld, en tot nuttige vergelijkingen van ons zelven met andere volken de beste aanleiding gegeven. De verschillende togten, door vorige geslachten tot uitbreiding van den handel ondernomen, derzelver gunstige of ongunstige misslag kunnen tot leerrijke aanmoediging of tot voorzigtige bedachtzaamheid uit de geschiedkundige ervaring worden voorgesteld; gelijk ook de deugden en ondeugden van enkele menschen tot opwekking en navolging van het goede, en tot afschrik van het kwade. Zij wijst al verder met onmiskenbare trekken aan, dat alleen op deugd, ware godsvrucht en beschaving het menschelijk geluk gegrond is; — dat de waarheid, in weerwil van dwang en ketenen, op vooroordeel, bijgeloof, geweld en duisternis zegepraalt; zij laat ons menigmaal als in de geheimen van Gods Voorzienigheid lezen, door ons de raadselachtigste gebeurtenissen op te klaren, terwijl zij ons niet minder eene hoogere tusschenkomst in de lotgevallen van menschen en volken als met den vinger aanwijst.

Ook het nut der aardrijkskunde, wanneer zij in geene bloote optelling van namen bestaat, maar oordeelkundig onderwezen wordt, is even onbetwistbaar. Hebben toch vele, ja de meeste inwoners des lands niet noodig, de ligging van verschillende plaatsen, de wegen die derwaarts leiden, derzelver voortbrengselen en handel, de aldaar heerschende behoeften, vermogen, volkrijkheid en bestaande inrigtingen van algemeen of bijzonder nut, — te weten en daarin onderwijs te ontvangen? Zullen niet de overzeesche gewesten in andere werelddeelen, die wij bezitten, meer in derzelver groot gewigt en invloed op ons maatschappelijk bestaan gekend worden, bijaldien de aardrijkskunde meer algemeen wordt onderwezen; terwijl ook, ten aanzien van andere landen en volken, dit onderwijs steeds zal strekken, om ons met derzelver verschillende geaardheid, behoeften, voortbrengselen, handel, ondernemingen, rijkdom, voorspoed, zeden en wetten bekend te maken, waarvan in onderscheidene betrekkingen en standen voordeel is te trekken.

Indien gij dan wel denkt, ouders! en de zaak alzoo overwogen hebt, laat uwe kinderen dan niet vroegtijdig de scholen vaarwel zeggen; maar zoo lang op dezelve vertoeven tot dat het aanleeren van eenig beroep, handwerk of kunst hen elders roept. Offert liever voor een langer verblijf aldaar eene andere te ontberen uitgave of verteering op. Het geldt hier een der gewigtigste belangen uwer kinderen, wier verwaarloozing door niets anders te vergoeden is.

Ab.

INVALLENDE GEDACHTEN.

De maatschappelijke beschaving is niet ongelijk aan de zon. Haar weldadige invloed is, voor het opkomend geslacht en de gevorderden in jaren, eene bron van heil en vreugde, gelijk de koesterende stralen der zon voor het uitbotten van bloesems en het rijpen van sappige en vreedzame vruchten onontbeerlijk zijn. Maar te ver uitgestrekt en te veel op eens willende bevorderen, wordt de beschaving even nadeelig voor de jeugd en den middelbaren ouderdom, als de brandende en onverdragelijke hitte van dat onuitbluschbaar hemelvuur, waardoor niet zelden, in den zomer, de schoonste planten en kruiden verwelken en sterven.

De grenzen tusschen den hoogmoed en eene betamelijke eerzucht zijn zoo moeijelijk te onderkennen, dat men dikwijls, zonder het te vermoeden, uit het gebied der laatste in dat des eersten overgaat.

De ware nederigheid is eene plant in geenen aardschen hortus bekend. Wel vindt men wel zeker klein bloempje, dat met den naam van veldviooltje zou kunnen bestempeld worden, meer deszelfs kleuren zijn, hoe getemperd ook, nog te veel in het oog schitterend en missen die hemelsche zachtheid, aan de ware nederigheid eigen, zag men zelfs niet door de gaten in den mantel van DIOGENES het hoogmoedige hart van dien beroemden wijsgeer.

ARNHEM, den 16. November.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 15. Nov. 0 El 9 Palm 0 Duim, gewassen 5 D. gevallen 0 D.
Den 16. dito. 1 El 1 Palm 6 Duim, gewassen 20 D. gevallen 0 D.

E X T R A C T.

[illegible] *Arnhem*, van den negenden November 1800 zes en twintig, behoorlijk geregistreerd, is aan *M A R I A L I E F T I N G*, meerderjarig, zonder beroep, wonende te *Ede*, in het kwartier *Arnhem*, verboden over haar Persoon, over hare Roerende of Onroerende Goederen te beschikken zonder adsistentie van den Heer *J. P. V A N S O N*, surnumerair Commies-Griffier, wonende te *Arnhem*, als haren toegevoegden geregtelijken Raadsman.

Arnhem, den 15. November 1826.

Voor Extract conform
VISSCHER BOURICIUS,
Procureur.

§ § § Tegen 1. Mei aanstaande, T E H U U R, het aangenaam B U I T E N - V E R B L Y F, den Huize *R Y S S E L T*, in de nabijheid van *Zutphen* gelegen, met T U I N E N en W A N D E L P L A A T S E N [illegible], geschikt voor Jagt en Visscherij. — Informatie bij den Notaris [illegible] *H A S S E L T*, ter gezegde stede.

† † † Alle degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den B O E D E L van wijlen den Heer *H E N D R I C U S J O H A N N E S V E R W O E R T*, laatst gewoond hebbende en overleden te *Arnhem*, gelieven daarvan, vóór den 1. December 1826, aangifte te doen aan den Notaris *A. J. N. G O D E F R O Y*, te *Arnhem*.

§ † § UIT DE HAND TE KOOP: een FRANSCHE WAGEN, eene KOETS, KOETS KOEPE en eene KARIEKEL voor een Paard. — Te bevragen bij *E. T R A A N B O E R*, Mr. Smid en bij *D. H. VAN DER P O L L*, Mr. Zadelmaker, beiden in de Koningstraat, te *Arnhem*.

§ * § TE KOOP, een zeer goede K E R F B A N K en S N U I F M O L E N; te bevragen ten huize van Mejufvrouw de Wed. *H. T. E V E R T S*, [illegible] Groote Markt te *Nijmegen*.

Bepaling der Afvaart van de S T O O M B O O T E N van de *N E D E R L A N D S C H E* S T O O M B O O T - M A A T S C H A P P Y, gedurende de maanden October, November en December.

Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*:
Elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag, des morgens ten 6 ure.
en Zaturdag den 18. November (in plaats van naar Arnhem) naar Nijmegen 's morgens ten 5 ure.

Van *Nijmegen* naar *Rotterdam*:
Elken Woensdag des morgens ten 9 uren.
Elken Donderdag en Zaturdag — — — 7 —
En Zondag den 19. November — — — 10 —

Van *Nijmegen* naar *Keulen*:
Elken Maandag en Zaturdag des morgens ten 5 ure.

Van *Keulen* naar *Nijmegen*:
Elken Dingsdag en Donderdag des morgens ten 8 ure.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem*:
Elken Zaturdag des morgens ten 5 ure.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam*:
Elken Zondag des morgens ten 7 [illegible]

NB. Door den lagen stand der Rivier zal de Stoomboot, die anders op *Arnhem* zoude varen, den 18. en 19. November, volgens bovenstaand berigt, de dienst verrigten.

De vaart van [illegible] *Keulen* en *Londen* is bepaald, zoo als bij Billetten is bekend gemaakt. Informatien zijn te bekomen ten Kantore van de Agenten van voornoemde Maatschappij, de Heeren V A A L M A N en T R I E B E L S te *Nijmegen*, en den Heer *C. H. M O L L* te *Arnhem*.

*** Bij H. C. A. THIEME, te *Zutphen*, is van de Pers gekomen en alom verzonden:

I. J. D. PASTEUR, Handboek voor den Ingenieur, 2de deel. *f* 4,00
Met het 3de Deel, dat spoedig gereed zal zijn, is dit belangrijk Handboek kompleet.
II. J. VAN WIJK Rz., Handleiding tot de Aardrijkskunde, met eene kaart, 3de deel. . . . . . . - 5,90
III. J. G. STRUCHTMEYERI Rudimenta Graeca, editio 4ta, emendata et aucta J. F. BERGMAN. . . . - 1,10
IV. Boert en ernst, of verzameling van Anekdoten, 3de deel. - 1,90
V. Levensbeschrijving van beroemde Mannen uit de oude Geschiedenis, een Leesboek voor de hoogste klasse, 1e zestal. - 0,25
VI. F. JACOBS en F. W. DöRING, Latijnsch Leesboek, ten dienste der Nederlandsche Jeugd, bewerkt naar de 6de Hoogduitsche uitgave, door G. LEEN, Rector der Latijnsche Scholen te Zwolle, 1ste Deel. . . . - 1,25

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.